

Parlamentul
Republicii Moldova

AC 01/02-16

15 Februarie 2024

**Deputat în Parlamentul
Republicii Moldova**

**Biroul permanent al
Parlamentului Republicii Moldova**

În conformitate cu prevederile articolului 73 din Constituția Republicii Moldova și articolului 47 din Regulamentul Parlamentului adoptat prin Legea nr.797/1996, se înaintează cu titlu de inițiativă legislativă, proiectul de hotărâre pentru modificarea punctului 1 din Hotărârea Parlamentului nr.433/1990 cu privire la zilele comemorative, zilele de sărbătoare și zilele de odihnă în Republica Moldova.

Anexă:

- 1. Proiectul de hotărâre – 1 filă;*
- 2. Nota informativă – 4 file.*

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA		
D.D.P. Nr.	78	
"16"	02	2024
Ora		

Deputați în Parlamentul Republicii Moldova

Artemie CĂTĂNOI

Boris MARCOCI

Roman ROȘCA

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

H O T Ă R Ă R E

**pentru modificarea punctului 1 din Hotărârea Parlamentului
nr. 433/1990 cu privire la zilele comemorative, zilele de sărbătoare
și la zilele de odihnă în Republica Moldova**

Parlamentul adoptă prezenta hotărâre.

Art. I. – La punctul 1 din Hotărârea Parlamentului nr. 433/1990 cu privire la zilele comemorative, zilele de sărbătoare și la zilele de odihnă în Republica Moldova, cu modificările ulterioare, litera a) se completează, în ordine cronologică, cu pozițiile:

„– Ziua comemorării celor căzuți în conflictul armat din anul 1992 pentru apărarea integrității și independenței Republicii Moldova, pe platoul de luptă de la Coșnița (14 martie);

– Ziua comemorării celor căzuți în conflictul armat din anul 1992 pentru apărarea integrității și independenței Republicii Moldova, pe platoul de luptă de la Varnița- Tighina (19 iunie);”

Art. II. – În scopul marcării Zilei comemorării celor căzuți în conflictul armat din anul 1992 pentru apărarea integrității și independenței Republicii Moldova, pe platoul de luptă de la Coșnița și platoul de luptă de la Varnița-Tighina, la nivel național și local, autoritățile publice centrale și locale, împreună cu participarea organizațiilor neguvernamentale, vor organiza activități comemorative și cultural-educative consacrate eroilor căzuți în războiul de pe Nistru din 1992.

Art. III. – Prezenta hotărâre intră în vigoare din momentul publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Notă informativă
la proiectul de hotărâre pentru modificarea punctului 1 din Hotărârea
Parlamentului nr. 433/1990 cu privire la zilele comemorative, zilele de
sărbătoare și la zilele de odihnă în Republica Moldova

1. Denumirea autorului proiectului

Proiectul de hotărâre este elaborat de către un grup de deputați, în condițiile art.47 din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.747/1996.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Scopul elaborării prezentului proiect de hotărâre derivă din necesitatea instituirii zilelor comemorative de 14 martie și 19 iunie, drept zile de comemorare a eroilor căzuți în 1992 pe platoul de luptă de la Coșnița și pe platoul de luptă de la Varnița- Tighina. Astfel, vom oferi posibilitatea ca la nivel național și local, autoritățile publice centrale și locale, împreună cu participarea organizațiilor neguvernamentale, să organizeze activități comemorative și cultural-educative consacrate eroilor căzuți pentru apărarea integrității și independenței Republicii Moldova.

În acest an se împlinesc 32 de ani de la declanșarea conflictului transnistrean și generarea acțiunilor de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și independenței Republicii Moldova. În ciuda anumitor deosebiri de mentalitate, precum și a impactului negativ al ostilităților din anul 1992, astăzi, oamenii care locuiesc pe ambele maluri ale Nistrului nu nutresc sentimente de ostilitate și dușmănie unul față de celălalt.

Chiar și așa, conflictul armat pe Nistru din anul 1992 a provocat moartea nu numai personalului militar care a participat direct la ostilități, dar și a populației civile. Potrivit datelor istorice, conflictul politic a început în anul 1990, iar cea mai mare amploare a operațiunilor militare cu utilizarea artileriei și tancurilor a fost în anul 1992, în regiunea orașelor Bender și Dubăsari. Astfel, acestea au fost zonele unde s-au înregistrat și cele mai mari pierderi de vieți omenești și bunuri.

În confruntările sângeroase de pe Nistru, polițiști și voluntari deopotrivă au

mers cu arma în mână, riscându-și propriile vieți pentru a apăra integritatea și independența Republicii Moldova. În cele din urmă, timp de mai multe luni de ostilități, cele mai grele lupte s-au dat pe platourile de la Cocieri, Coșnița și la Tighina, atacurile soldându-se cu sute de morți și mii de răniți.

Conform datelor statistice, în conflictul armat de pe Nistru din 1992 au participat aproximativ 30 000 de persoane. Numărul total de decedați a fost estimat la peste 300 de morți, iar alți 3 500 au fost răniți. Au apărut refugiați și persoane strămutate intern iar mii de oameni și-au părăsit locuințele fiind nevoiți să se refugieze. Zeci de persoane sunt date dispărute până astăzi.

Având în vedere amploarea migrației, numărul de uciși, răniți, persoane care au rămas cu handicap, rudele și apropiații lor, daunele morale cauzate în timpul ostilităților au fost enorme.

Astfel, anul 1992 a fost un an de grea cumpănă pentru Republica Moldova fiind pusă la grea încercare independența și integritatea țării noastre. Sângerosul conflict armat din stânga Nistrului care a înregistrat ireparabile pierderi umane, va rămâne ca o tragică amintire pentru familiile celor care și-au pierdut viețile pe poziții, dar și pentru întreaga populație a Republicii Moldova.

Prin implementarea prezentului proiect de hotărâre, ne asumăm deplin angajamentul de a purta mereu vie memoria victimelor și celor căzuți în conflictul armat pe Nistru din anul 1992. Drept urmare, în memoria eroilor neamului care au căzut pe platoul de luptă de la Coșnița și pe platoul de la Varnița- Tighina, în memoria celor care au participat la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității și independenței Republicii Moldova, propunem implementarea și susținerea prezentului proiect de hotărâre.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Prezentul proiect de hotărâre nu contravine legislației UE și nu reprezintă un act de armonizare a legislației naționale cu legislația UE.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul de hotărâre prevede completarea punctului 1 litera a) din Hotărârea Parlamentului nr. 433/1990 cu privire la zilele comemorative, zilele de sărbătoare și la zilele de odihnă în Republica Moldova, în ordine cronologică, cu pozițiile:

„– Ziua comemorării celor căzuți în conflictul armat din anul 1992 pentru apărarea integrității și independenței Republicii Moldova, pe platoul de luptă de la Coșnița (14 martie);

– Ziua comemorării celor căzuți în conflictul armat din anul 1992 pentru apărarea integrității și independenței Republicii Moldova, pe platoul de luptă de la Varnița- Tighina (19 iunie);”

5. Fundamentarea economico-financiară

Implementarea proiectului nu necesită cheltuieli suplimentare din bugetul de stat.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Prezentul proiect de hotărâre se încadrează în cadrul normativ în vigoare și nu necesită operarea unor modificări în alte acte normative.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul de hotărâre urmează a fi supus consultărilor publice în conformitate cu prevederile legale.

8. Constatările expertizei anticorupție

Proiectul va fi supus expertizei anticorupție în conformitate cu art. 35 din Legea cu privire la actele normative nr. 100/2017, fiind solicitată efectuarea expertizei anticorupție de către Centrul Național Anticorupție.

Informația privind rezultatele expertizei anticorupție va fi inclusă după recepționarea raportului de expertiză anticorupție în sinteza obiecțiilor și propunerilor/recomandărilor la proiectul de hotărâre.

9. Constatările expertizei de compatibilitate

Proiectul nu transpune legislația Uniunii Europene și nu necesită a fi avizat de Centrul de Armonizare a Legislației.

10. Constatările expertizei juridice

Proiectul de hotărâre urmează a fi supus expertizei juridice în conformitate cu art. 37 din Legea cu privire la actele normative nr.100/2017 în procesul desfășurării procesului de avizare.

11. Constatările altor expertize

Proiectul de hotărâre nu necesită a fi supus altor consultări.

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

 Steliana Catanoiu